

VII. ÉVFOLYAM.
Megjelenik
minden vasárnap.
Ára félévre 3, egész évre 6 frt.

Az előfizetési pénz a
KIADÓHIVATALBA
városháztér 6. sz.
alá küldendő.

Pest, márt. 30.
1873.
13-ik szám.

GYÜJTÖKNEK
öt előfizető után
tiszteletpéldány jár.
Egyes példány ára helyben 10 kr.

Szerkesztői iroda:
Városháztér 6. sz.
ide küldendő mindenféle kézirat, mely »LUDAS MATYINAK« van szánva.

Mi kell nekünk?

„Lesz tehát már pénzünk,
Lesz escompte-bankunk,
Bárha ellenzék azt
De Pretis és Hartung.

Mit a fejébe vesz
Kerkápoli Pali!
Törik avagy szakad.—
Kész végrehajtani.“

Igy szólnak igy zengnek
Most a kormánylapok,
Pedig az egész csak
Sifli egy állapot.

„Önálló jegybank“ kell
A magyar nemzetnek,
Minőt negyvennyolcban
Kossuth teremtett meg.

Bankónk olyan legyen
A mint itt leirom:
Vérvörös mezőben
Hófehér papiron.

Magyar cimer álljon
Kellő közepébe —
Alatta ragyogjon
Kossuth apánk képe.

A négy széleire
Rá legyen pingálva:
Duna és a Tisza,
Száva és a Dráva.

Ha ilyet csináltat
Kerkápoli Pali!
„Éljen“-t csakis akkor
Fog majd kiáltani

Ludas Matyi.

Simor János esztergomi érsek beszéde

a szent István társulat március 20-án tartott gyülésén.

Egy demokrata jegyzetei és közbeszóllásai után

Tisztelt nagygyülés!

Örömmel foglalom el mindig e széket uraságtok diszes koszorujában, mert tudom azt, hogy a keresztény erkölcs terjesztésében kegyelmeteknek hada, mindig buzgó tényező volt.

(Egy demokrata ugy csendesen közbe szól: nem igaz az János!)

Valóban mindig vigasztaló öntudattal tekintek azon dicső férfiakra, a kik ezen intézetnek első eszméjét létre hozták.

(Az a bizonyos demokrata: Hogy pukkadtak volna meg, mi előtt ezt létre hozhatták vólna.)

Sok hasznot hajtott ezen intézet a koronának, a törvénynek, — mert hisz a mit mindig terjesztett — a keresztény erkölcs volt az a pótolhatatlan hatalom — a mely a koronának szentségét, és a forradalmi torzsalkodásnak — mindenkor józan határt szabott.

(A demokrata: ne erőlködj János!)

Ennek az üdvös intézetnek befolyása alatt nőtte ki magát a dicső koronázási müvelet, ennek az intézetnek befolyása eszközlé azt, — hogy ősi alkotmányunk ugy, a hogy visszaállitatott; ennek a közhasznu intézetnek lehet köszönni azt, hogy a nagy hazafiak, mint Pulszki, Klapka, Türr, Percel, nem kénytelenek már külföldön csatangolni, — hogy haladunk sebes szárnyakon, mint a villany, s bu nélkül ihatjuk a villányit és a bakatort.

(A demokrata: De hát a kik nem ihatják János!?..)

Igenis! Uraim! Tagadhatatlan az, hogy egyesületünk mindig nagy hasznára volt a magas dinásztiának is, mert mi az ő erős várai és oszlopainak mindig alkatrészeit képezők. Természetes csak addig, mig ő nekünk is kezünkre dolgozott.

(Demokrata: Mert különben eb ura fakó! — ugy e János?)

De máskülönben azt is önérzettel mondhatjuk, hogy nemzeti közéletünk, ugy szellem, mint anyagi fejlődésének is tetemes áldozatot, és szolgálatot tettünk.

(Demokrata: Fillentesz János!)

Ugy annyira, hogy mind ezen nemes törekvéseket több buzgó hitfeleink kegyesen méltányolva, — több izben részesitettek bennünket keresztényi jó — indulataikban, — tévén részünkre kegyes alapitványokat.

(A demokrata: Mindig akadtak fülesek János!)

Már most mentünk is annyira, hogy a pogány Nagy-Britániát kivéve, nem mutathat az egész continens annyi sok szép zárdát és klastromot, mint a menyit mi hiveink adományozásai folytán azon kegyes életü férfiaknak és asszonyságoknak épitének, kik elvonulva a világ hivalkodásától, csupán csak az egyház benső életének fejlesztésére és a szüzies erény megőrzésére akarják szentelni becses életüket.

(Demokra: Most hazudtál ám még csak nagyot János?)

És még addig mind ezen földi javakat és áldásokat kezelnénk függetlenül!

Hanem mostanában egy idegen eszmeáramlat kezd hatalomra vergődni, a melynek célja az elméket az állam mindenhatósága alá hóditani, s ez által az önálló katholicismust, s annak minden intézvényeit és javait, állami ellenőrködés, illetőleg, állami kezelés alá helyezni.

(Demokrata: Ugy dukál már ma János!)

No ezt a megaláztatást türni nem fogjuk soha!

(Demokrata: Akkor — föl is ut. — alá is ut János!)

Nem türhetjük azért is, mert e megaláztatás által nem csupán az egyház, de e mögött az állam, és a társadalom minden fenntartó elemei, — az egyéni családi, és tulajdonjog, az ősi hagyomány, a nemzeti genius, a civilisátió, az önkormányzat, a valódi szabadság, s még az apoztoli korona szentsége is mind mind veszedelemben foroganak.

(Demokrata: Ej! csak hijába! kutyazsirral vagy te meg kenyve János!)

Ily óriási veszélyel szemben tehát fel kell hivnunk mind azok segélyét, és vitézségét, kik az állami mindenhatóság elméletében feltudják fogni annak jelentőségét és horderejét, hogy itt a féktelen demokrátia milyen magot akar elhinteni, mind társodalmi békénk, mind vallásunk szabadsága ellen

(Demokrata: Nem a vallás, — hanem annak heréi ellen dolgozunk mi János!)

Bizunk is tehát önökben drága hiveink! — de bizunk különösen az istenben, ki szent igérete szerint egyházát soha el nem hagyja, s az emberiséget a barbar sötétségbe, és szolgaságba visszasülyedni nem engedi.

(Demokrata: Most az egyszer igazad van Az isten sokkal jobb, mint a ti bünös és gonosz csontotok János!)

Bizunk továbbá a keresztyén vallás türhetlen erejében, s azon egyházi egységben, mely kétszáz millió katholikust egy kötelességben egyesit, hogy őszintén csatlakozva Krisztus urunk helytartójához IX. Pius atyánkhoz, ki a legnagyobb üldöztetések, és fosztogatások közt, megingathatlan méltóság és bölcsességgel kormányozza az egyház hajóját.

(Demokrata: Ne káromkodj János!)

A szent István társulatnak ki van jelölve feladata,

melyet neki az egyház, a keresztyén civilisátió áldott mezején átengedett.

(Demokrata: Ha feladatát teljesitené, titeket kergetne el legelőször is János!)

Az eddigi eredmény után nem kivánhatunk egyebet minthogy működésében az eddigi arányban haladjon, s hogy mielőbb elérjük azt, miszerint nem csak az elemi, hanem a felsőbb iskolák számára is a szükséges tankönyveket, a tudományal lépést tartva a hasznos ismeretek minden ágából szolgáltathasson a tanulóknak, és az olvasni szeretőknek.

(Demokrata: Ez öl meg benneteket János!)

Az lenne még óhajtásom, ha a társulat oly magyar geografiai kézi könyv szerkesztését rendelné el, hogy annak egyes helyiratai kizárólag az egyedül idvezitő katholikus egyház történetére vonatkozólag jegyeztetnének föl.

(Demokrata: Ne citáld fel a sirból régi büneiteket János!)

S most már azon a ponton állok, hogy a tisztelt nagygyülés tanácskozmányait megnyissam, — mielőtt azonban ezt tenném, mind magam, mind püspöktársaim nevében egy kötelességet kell teljesitenem, intézetünk s pártunk két buzgó tagjának gr. Károlyi István és gr. Cziráky druszám ö méltóságaiknak, — hüségük és vakbuzgóságukért köszönetet mondva ö kegyelmüknek.

(Demokrata: No ugyan tudod, kiknek kell hizelegni, hogy a bögő csipjen meg János!)

Kérjük az egek urát, hogy ezen ritka és drága két mákvirág .... akarom mondani méltóságot intézetünk és egyházunk oltalma és javára még sokáig éltesse ...

(Demokrata: Akármint bolonditod a világot, kifüstölünk mi titeket azokból a papi jószágokból nem sokára János!)

Interpellatio

Kerkápoli pénzügyminiszter ő excellentiájához.

Miután a béesi „Neue Freie Presse“ excellentiádat az escompte-bank létrehozása körüli buzgó fáradozásaiért mindennek elmondta, csak jeles pénzügyminiszternek nem, kérdem excellentiádat: magán hagyja-e száradni a reászórt titulusokat, vagy szándékozik-e az illető lapszerkesztőt nyársba huzatni?

Tarnóczai Guszti,
a képviselőház Fricije.

A p . . i collegiumban tanult F. tanitó két korhely fia is, kik örökösen pénzért zaklatták a szegény apát.

Az apa megsokalván már a dolgot, kijött a türelméből s ilyen tartalmu levelet küldött nekik egy izben:

„Ime küldöm utolsó garasomat, nézzetek istenre fiaim, mert tovább könnyelmüségteket nem türhetem, kifogytam a költségből, már a négy szép tinó is elballagott a két ökör után.“

Egy pap, a ki divatból mivelődik.

Baranyában a korral haladni akaró papok közelebb egy önképzőegyletet szerveztek, s a résztvevésre körlevélben szólitottak fel minden papot.

M . . . Pali baranyai albasához is odakerülvén a körlevél, igy láttomásozta azt:

„Mivel korunk az egyletezés kora, divatból én is csatlakozom s alájegyzem magamat a körlevélnek.“

Egy kis magyarázat

a gyöngébbek kedveért.

Jelen számunk képtárgya jelentőségét és annak szövegét olvasóink közül azok értik meg egészen, kik a politikai lapok országgyülési tudositásait is figyelemmel kisérik.

Azoknak tehát, kiknek vagy módjuk vagy idejük nincs az országos ülésekről tudomással birni, bővebben megmagyarázzuk képünk szövegét.

Midőn Bartal György ur elmondta a kath. egyházi javak érdekében szüzbeszédét s a képviselőház elnöke által feltétetett a kérdés a szavatásra, a kérdés eltevésére nagy zaj keletkezett. Sokszor megesik az a képviselőházban, hogy egy pillanat alatt csendesség lesz.

Igy történt meg az a mulatságos intermezzó, hogy Somsich Pál figyelmeztetni akarván a jobboldali mamelukokat az együttes tartásra, hátra kiáltott társaihoz „vigyázz“! persze abban a pillanatban, midőn a zaj elcsendesült, ugy hogy a hatalmas vezényszózat roppant derültséget keltet az egész házban.

Hanem ezen „vigyázz“ szóra igazodott is a kegyes jobboldal, s szavazásra felugrott nem csak Wahrman és Wodjáner, hanem még Pulszky Ferenc is, ki szabadkömives létére egy maltert vakol a jezsuitákkal. Igy szavaztatott le az ellenzék két vokssal.

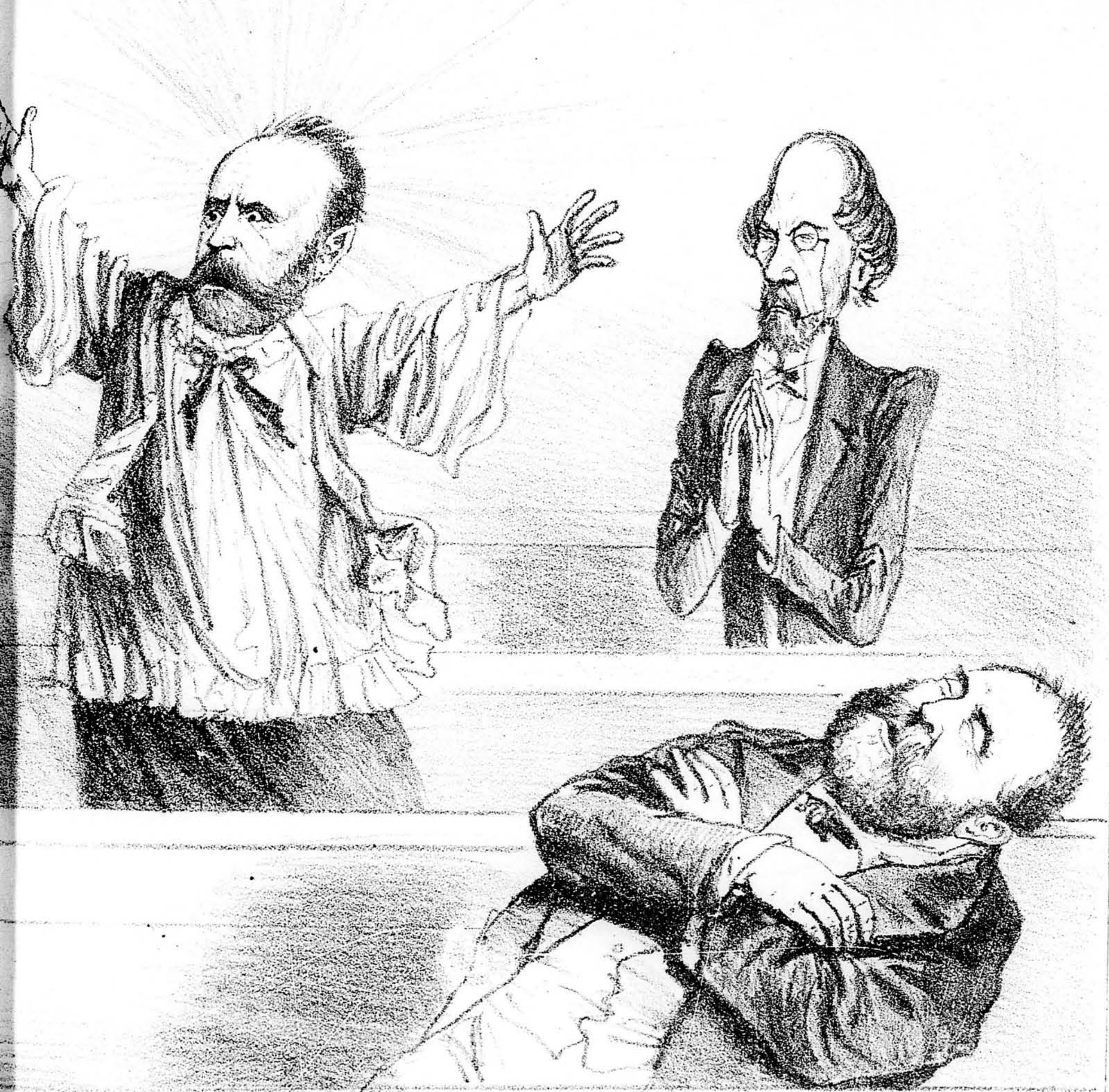
No de Somsich még is derék egy magyar ember legalább magyarul vezényelt, holott igy is kiálthatott volna: „Habt acht“.

A nyilthomloku ultramonták miséje szen

Tanácskozának pedig az apostolok, ha valjon a katholikus egyházi javak felvétessenek-e az ái
szavait a szentegyházi érdekek védelmére. Hallatszék vala pedig balról az eretnekek zugása é

Rupertus napján. (1873. március 27-én.)

budgetbe? a midőn felemelé jobbról szent György lovag az ő kenetteljes és szűzies
rgása, és lecsendesedék vala abban a pillanatban, midőn szent Pál azt kiáltá: Vigyázz!

Tiszteletes Ágoston bátyám hogyan kereste az örökséget?

XIII. Ágoston urambátyám megugrik a katedrájából.

Ágoston urambátyám a kocsi farában borzaskodó szénacsomaghoz forditá a lovak fejét; maga pedig a rudatlankodó első ülésen igyekezett erős támpontot vackolni. Százgalléra fölött megjelent az álom, de nem merte e kedves vendéget elfogadni, nehogy a rudatlan járművet ezalatt meglovatlanitsa valamely akademizált lókötő.

Mihelyt a nap sugársarkantyúit kezdé táncoltatni a keleti ég csillagzó szalonján, a veszedelem sejtelmére felpattanó maecenás hátramaradt ingó javainak keresésére lóditotta barátja kocsisát, kinek szivbeli örömére nem kellett tovább ügetnie a helység végénél, holott is az első ülés katedrájában méltóságoskodó kupait a százgallér tetején megpillantotta.

A rudatlan alkotmány a másik szekér farához erősittették.

Igy hurcoltaték néhány mértföldnyi homokon, az ülvealvás gyönyörérzetének rózsalugasa alatt, miközben majd előre, majd hátra bicsaklott az örökség arányositását saját részére itélgető lelkipásztori fő.

Az első szekér üléseiről hangos kacagást sodrott fülébe az ájer. Ezek okvetlen az ő mult éjeli eseményeit örökitik. Urambátyám sohasem szerette, ha valaki arculütési merényt szándékolt volna ellene, annyival inkább a metsző gúny céltáblaságát ki nem állhatta.

Szerencsére egy utszéli kis erdő ott ritkáskodék, sikerült egy üres leszökéssel megüresiteni a rudatlan szekeret, maga pedig a tarpai torony iránya felé csinálgatta a gyalogutat.

XIV. A tarpai fogadtatás.

Öreg este lett, midőn a hires tarpai kutyatábor üdvözlő ugatása körülölelte urambátyámat. A tarpai komondort örökité meg a bájzengelmü parlagi poézis eképen:

„Nem szeretett Tarpán szolgálni a kutya korpán,
A szölöre kapott, végre is gúzsba jutott.
Ily nagy tetteiért méltán kiadták neki a bért:
A sajtóba veték tarpai gazduramék!"

Ily nagyfontosságu ősnek méltó utódjai köszörülték most fogaikat Ágoston urambátyám százgallérja felé, sikerülvén némelyeknek egy-egy darab köpönyegrostélyost diadalmasan tovább fogalni. Bedulakodta magát végre is a templom keritéseig, melyen belöl gömöri barátjának fia nem régen hozatva a sárospataki kinlódiumból, mint rektor hosszuszárupipáskodék.

A keritésajtó keményen be vala zárva, ismételt zörgetésre sem jelentkezett emberi lény, ki a rektori kényelem oázához bekalauzolta volna. A zörejre figyelmessé lőn a város éjjeli csöndje felett bakterkodó harangozó, s midőn e dörömbölő kar tulajdonosát rendre utasitani magában eltökélte: urambátyám épen a keritésugrás gimnásztikájában tartott beható tanulmányt, a tolvajt sejtő bakter a tetten kapottat vas markában tartott gerundiumával oly hatalmasan meginalta, hogy a szives vendégszeretet fogadj-istene Ágoston bátyám ajakán fájdalmas orditásban éktelenkedék.

A pálinkafürészelt bakteri torok tolvajfogási zajára a fiatal rektor kiegyenesedék a pitvarajtón. Mi nagy lön meglepetése, midőn az erőnek erejével tolvajlovaggá csapatott, s a tarpai kutyafog által megderelyemetszözött százgallérban tiszteletes Ágoston urabátyjának gratulálhatott.

A bakteri mérges oppositiót egy pohár gugyival sikerült toronyi kakasülőjére felballagtatni.

Kényelmesen pihenheté ki urambátyám a nap fáradalmait, hanem a tarpai kutyák és bakterek szemtelensége fájdalmasan sajgott mind ülőszerkezetén, mind százgallérján.

XV. Az atyafiságos osztály.

A főhadiszállás, honnan a Szamosközön kényelmeskedő atyafiságra az örökségragadás bús rohamát megkisérleni szándékozott urambátyám, Tarpa lön.

A tiszteletes rokon megjelenése a díszes és széles terjedelmü atyafiság között azon gondolatot ébreszté, hogy kutya van a kertben!

Testvérei s azok gyermekei rövid atyafiságos conferentiára gyültek össze, hogy a tiszteletes gazdag bátyjoktól remélt ajándékok kiosztása közben papi nagy szivéről meggyőződvén, közös hálájukat egymásután kifejezhessék.

— Testvéreim s atyámfiai! — igy nyitá meg a tanácskozást Ágoston urambátyám — messze földről vonzott engemet azon szeretet, melyet irántam mindnyájan éreztek, tehát eljöttem, hogy még egyszer életemben láthassalak titeket; eljöttem, hogy a boldogult szüleinkről maradt örökségből részemet kivegyem s azt én is, miként ti, gyermekeim javára, családi jólétem előmozditására forditsam!

A pangókarikás pápaszemesedett rokoni tekintetek észrevehetőleg kifejezték azon meglepetést, mely e nyilatkozat hallására szivökben elhelyezkedett. Álmodni se merték volna, hogy távoli papgazdagságban bankárrá hizni gondolt atyjokfia még ily zsebbenjáró kérdés megdöntésére bátorkodnék emelni fejszéjét.

Az atyafiság Mathusáleme szerénykedék Ágoston bátyám követelési találékonysága ellenébe azon nehézséget gördíteni, hogy boldogult szüleik vagyonát a kétszerkettő bizonyosságával — a mint azt debreceni professor tekintetes Maróthi uram megirta, — kimutatható adósság annyira becsthalazta, hogy törvényszerü osztály alá nem rendelhető egyéb pénzértékü állomány, mint egy ócska pálinkafőző házikazán.

Urambátyám az osztályra bocsátott pálinkafőzőüstnek a tetejét válaztotta, mely két jókora hosszaságu vörös csövével kecses nyujtózkodással ott meresz-

kedék, s legtöbb pénzértéket képviselt rézkrajcárosokban.

Az atyafiság murcos aprólékja hiába várta az életkor szerint osztandó ajándékot, a tiszteletes nagybácsi tenyere erösen csukva maradt s épen ez rántotta öt le képzeletök oiymp-hegyéről a közönséges halandók sároscsizmáju tömege közé.

XVI. Ágoston urambátyám hazaérkezése.

Az örökség fényes álmainak elragyogása után hazafelé forditotta urambátyám a tubákszagolót.

Vásáros-Náményban azért teremtette isten a Tiszát, a Tiszán a kedves sószállitó oláh tutajosokat, hogy urambátyám felső emeletében kényelmes hazauszási terv virradjon.

Nemsokára a hüs habok zenéje álomhozó csenddel itatta a barnáupi.uló örökségre támasztott kupai tölteléket. A garaboncási látvány hideg borzadályt telegrafirozott át a tutajosok oldalbordája alatt.

Máramaros máléu hízott maugalicatepertő tette főtáplálékát a rögtönzött tiszai prófétának.

A rlngató habokon szép csendesen leálmodta magát Tokajig.

Senki sem volt vigabb urambátyámnál, midön kikelve a Tiszából, a sóház előtt ácsorgó szomszédhelységbeli ismerőjének hatalmasan besózott szekerére helyhezhette fel az örökséget, a tapasztalás szárazi és vizi kalandjai közé préselt százgallért.

Majd háromhéti örökségszerzési merénylet után, végre eltörödve nagynehezen sikerült benyitnia a családi hajlékba.

A viszontlátás első örömzajának leviharzása után asszonyi következetes pontossággal vakmeröskődött számon kérni Zsuzsánna minden eltöltött napját.

Midön a nyert örökség corpus delictije elöszonyegesittetett, xantippei haraggal morgolódva csattogá: no hiszen lóvá tettek vén tökfej! Minek volt annyiról haza emelni e cigánypőröly alá való pálinkafazékdarabot!?

— Látod feleségem — igyekvék engesztelődni urambátyám, — azért hoztam haza, hogy az utonjárók azt gondolják: hogy kétcsövü puska!

Szabadkai fricskák.

(Folytatás.)

A mamelukok „napszámos krónikája" ismételve azt mondja, hogy mi öt „gorilla módjára" utánozzuk. Noha a majmolást inkább mi állithatnók róla, miután Körpelesz elődünk az ö „szabadkai krónikájában" egy egész éven át porolta plundráját a krónikás vitézeknek, mielött a gyámoltalan „napszámos krónika" nyafogni kezdett volna: mindazáltal nem lehetne csudálkozni, ha épen majomtermészettel birnánk is; mert ha az ember valakinek egyéniségéről tüzetesen akar irni és hü képét ábrázolni: okvetlenül szükséges, hogy alakja mintául szolgáljon a képzeletnek, s azt mintegy átérezze; pedig hányszor mutattuk fel hü képét az Antunovics testvérpárnak!

Az Antunovics testvérpár fájdalmasan protestál az ellen, hogy katholikus atyjuk — a nagyhirü syndicus — öket „ferencrendi barátoknak" neveltette, s azt kivánják tőlünk a Bruderek, hogy „hazugság nélkül" bizonyitsuk be állitásunkat. — Szivesen teszünk eleget kivánságuknak. — De mielőtt ezt tennők, viszont arra kérjük fel öket — a „napszámos krónika" irodalmi nyelvén fejezvén ki magunkat — hogy ne hazudjanak oly szemetlenül!.... Mert mi sohasem állitottuk, hogy nagy katholikus atyjuk mindkét Antunovicsból akart „guardiánt" csinálni, hanem csak a junior járásbiróból. — De nem is beszélhettünk többes számban, mert a senior már barátnak született, tehát azzá neveltetni nem is kellett. Hogy pedig mégis ennek daczára aljárásbiróvá lett: arról számoljon Bittó Pista.

Különben az igazságnak tartozunk, hogy hiányos állitásunkat azzal egészitsük ki, miszerint Matyó d'Antunovics nem „fekete", hanem „kék" barátnak neveltetett, a kinek csuhája — mint halljuk — a bécsi kiállitás lomtárában szerepelni fog. Ennyiről készséggel felelünk. De hogy „kengyelfutóvá" lett járásbirói minőségben: arról meg feleljen Pauler Tivadar.

Ezzel bezárhatjuk az Antunovics testvérpár dicsőitését; mert különben ugy járhatnánk, mint Lénárd főispán kineveztetésével. — Jó lesz követni Tallérossy Zebulon tanácsadását. Könnyen megeshetik, hogy dicsőitésünk mai napság még Matyó d'Antunovicsból is csinálhat tanfelügyelőt. — A bot is elsül, — példabeszéd szerint — ha forgatják. Hát még a „Vucibatina"!

Ünnepélyes tiltakozás.

Tekintetes L. Matyi ur!

Midőn uraságod szives volt Lénárd főispán ő méltóságának a belügyminister ur — az én komám ő excellenciájához intézett gratulációját becses lapjában közölni: ott engemet ő méltósága „vejének" méltóztatik titulálni, holott tudnia kellene uraságodnak, hogy én ő méltóságának csak ipa lehetek, miután nálánál 24 évvel és 9 nappal öregebb vagyok.) Ezen téves felfogásnak kiigazitását annál is inkább jogosan kivánhatom, nehogy ő excellenciája azon merész gondolatra jöjjön, mintha én házasodtam volna belé főispán ő méltóságának*

*) A tévedés onnan eredt, hogy Miska bácsi keresztlevelét utólagosan kaptuk meg.

Ludas Matyi.

familiájába, és nem „megforditva" ő az enyémbe, s ezáltal mtnden reputatiomat ő excellenciája előtt elveszteném, melyet két év előtt kivivtam az audiencián!

Igy szokott járni az érdemes ember, ha a „baloldal" iránt bizalommal viseltetik, mely a kornak sem adja meg a kellő tiszteletet! — Ilyen pártoskodás mellett lehetetlenség ennek az országnak felvirágozni!

Miska,
pens. senator.

Jó tanács.

Jakovec kir. járásbiró urnak.

Ha azt akarja ön, hogy a jobboldal győzzön, mindenek előtt zárassa be főkorteseit, miként bezáratta volt korteseit a balpártnak, midőn győzött. A sikert saját ténye bizonyitja. Ha tanácsunkat elfogadja, még lehet önből is opcsinár!

Jó egészséget!

Anonymus Pünkelesz,
Synonymus Szimkelesz,
közösügyes patrioták.

Azon tisztelt előfizetőink, — kiknek január—március évnegyedi előfizetésük ezen számmal lejárt, — kéretnek ujbóli megrendeléseiket idejekorán megtenni.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Mészáros Károly

Pest, 1873. Nyomatott Neuer I.nál.